

בס"ד. ש"פ ראה, מכה"ח אלול, ה'תשס"ז

(הנחה בלתי מוגה)

אני

לדודי ודודי ליי. הנה קודם לזה נאמר דודי לי ואני לך, ואח"כ נאמר אני לדודי ודודי לי. וידוע בזה דמ"ש דודי לי ואני לך, שהוא מלמעלה למטה, קאי על הזמן דחודש ניסן, שהוא הכנה למתן תורה, כמ"ש בהוציאן את העם ממצרים תעבדן את האלקים על ההר הזה, דמ"ת הוא מלמעלה למטה. ומ"ש אני לדודי ודודי לי, קאי על הזמן דחודש אלול, שהוא הכנה לתשרי, שזהו שאני לדודי ודודי לי ס"ת ר' וי"דקן, דקאי על המי יום שהי' משה רבינו בהר, שהתחלת מראש חודש אלול, וזהו שאני לדודי ודודי לי הוא ר"ת אלול, וכחודש אלול הוא סדר העבודה מלמעלה למטה. וצריך להבין מהו ענין דודי לי ואני לי שהוא מלמעלה למטה, ואני לדודי ודודי לי שהוא מלמעלה למטה, וכשניהם מסיים הרועה בשושנים, דעם היות שחלוקים הם, מ"מ, כשניהם נאמר הרועה בשושנים.

ב) ולדבין

זה י"ת להקדימן בנוגע לכ' אופני העבודה דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה, דאף שבכללות נחלקים הם לכ' זמנים מיוחדים, אלול שהוא הכנה לתשרי, וניסן שהוא הכנה למתן תורה, מ"מ, ישנם כ' אופני עבודה אלול גם ככל השנה, שהם העבודה דתורה והעבודה דתפלה. והענין בזה, דהנה, התפיש בין תורה ותפלה, הוא כמו התפיש בין שם מ"ה לשם כ"ן. תורה היא כה"י, כמ"ש זאת התורה אדם, ואדם בגימטריא מ"ה, והעבודה דתורה היא כה"י המשכה בדרך מלמעלה למטה. ותפלה היא כה"י כ"ן, כמ"ש זאת תפלה, דקאי על

- 1) שה"ש נ. ג.
- 2) שם ב, טו.
- 3) שמות ג, יב ונפרש"י.
- 4) ראשית תכמה שער התשובה פ"ד (ר"ה ערך יש קטן, א). בי"ח לטור או"ח סתקפ"א.
- 5) פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א, שער ראשית תכמה ובי"ח שם.
- 6) ראה רד"ה זה תרד"ע (המשך תע"ב
- 7) כהבא לקמן — ראה המשך תע"ב
- 8) דש"פ ואל"ף. וראה גם ר"ה אני לדודי שם ואל"ף.
- 9) חזקת יט, יד.
- 10) פורס שער כג (שער ערכי הכניוים) ערך אדם. עץ חיים שער י (שער התקון) פ"ג. שער לח (שער לאה ורחל) פ"ב ועוד.
- 11) חתלים קט, ד. ראה דה"ג מט, ב.

שהסיוס הוא התוכן של כל העניין, וכמו בשטר שהשיטה האחרונה הוא תוכן השטר³³, והיינו, שהגם שכללות התפדה הוא ענין של גלות³⁴, מ"מ, יש בה, ואדרבה, התוכן שבוה, הוא ענין של גאולה, והיינו, שיש בה התכללות כ' קוים. וכמ"כ הוא גם בשבת חזון, שתוכן התפדה הוא הפסוק האחרון, ציון במשפט תפדה ושבי בצדקה, שה"י"ע התכללת כ' הקוים, ע"י קו הג' שלמעלה משניהם (כנ"ל), וקו זה פועל גם בהגלות שר"י ציון במשפט תפדה ושבי בצדקה, שתה"י הגאולה השלימה במהרה בימינו.

36) ראה שר"ע אוד"ז או"ח ט"י רפ"ב.

34) ראה ברכות יב, א.
35) ראה גיטין יא, ב.

ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשס"ו קצז

כל ענינים אלו הם מכלכלים לעבודה, וזהו "ע"פסוד"ז, לומר עריצים, להסיר כל המונעים ומעכבים, שעי"ז וסל אח"כ לעבוד עבודתו בברכה ק"ש וק"ש. ואין זה בסתירה להמבואר במק"א²¹ שקודם התפלה צ"ל * והתנה כללית דלך לך מארצך וממולדתך ומכיח אביך²², שכתב עמד וכיח אביך²³, והיינו, שהכנה זו צ"ל (קודם) התפלה, ולא בפסוד"ז. כי ההתנה הכללית לתפלה לציית לך לך מארצך גר, שכתב עמד וכיח אביך, אינה אלא בנוגע לפועל והיינו, שענין זה הוא באפשרות כל איש ישראל, אינם שירכו לכפות את עצמו, שיהי' לך לך מארצך כו' בנוגע לפועל, אמנם העבודה דפסוד"ז לומר עריצים היא, שלא יהי' שייך לענינים אלו (לא רק בפועל אלא) גם מצד ההרגש. ועם היות שהעבודה דפסוד"ז אינה פועלת עליו ענין של אמתהפכה, שלא יהי' שייך כלל לענינים אלו, ומילא שייך לענינים אלו, הרי העבודה דפסוד"ז פועלת רוממות בנפשו, וכמילא נעשה מרחוק מענינים אלו. ולאחרי הכנה זו יוכל לעבוד עבודתו בכרכות ק"ש, שהיא העבודה דתשגה, דהנה, בכרכות ק"ש, היא התחבנות בעבודת המלאכים, שהחלקים ככללות לה' סוגים, המלאכים בעלי השגה שאומרים קדוש, והאופנים שהם כועש מצד העדר ההשגה, היינו שהם משיגים את התפילה ומה הם כועש, ואומרים ברוך, שרוצים בההמשכה כו'. וכאשר האדם מתכוון בעבודת המלאכים, ובפרט בעבודת האופנים שהם שרש נה"ב, נעשה גם בו א' מב' תנועות אלו, (תנועת העלאה) בהוגמת עבודת השופים שהיא כרוך העלאה שאומרים קדוש), שרוצה בהעלה וההתחללות למעלה, או שרוצה בהמשכת וגילוי אלקות למטה (כדוגמת עבודת האופנים שהיא ברוך המשכה שאומרים ברוך). וענין זה נמשך (דריקט זך אויס) גם אח"כ בק"ש, באמירת הרי אחד, שיש כוח ב' ענינים. הרי אחד, וכך אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות²⁴ הרי אחד) הוא ההשגה שכל מה שנברא, ז' וקיעים וארץ וד' רוחות, הכל הוא אחד) הוא ההשגה שכל מה שנברא, שהו"ע כישול במציאות בדרך העלאה מלמטה למעלה, (כד אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות) שהו"ע ברוך שם הוא המשכה מלמעלה למטה, בהכשול ויחודא תתאה. ואחרי העבודה דברכות ק"ש וק"ש, עובד הוא עבודתו בעילוי אחר עילוי, עד שמגיע להכשול דשמו"ע, שהוא כעבא קמי מרי"ג²⁵, שהוא ככשול במציאות. וחתו כללות סדר העבודה דעבודת התפלה, שהוא ברוך העלאה מלמטה

(21) ראה המשך העריכ ח"ב ע' תשפ"ו. (23) תהלים מה' י"א.
 (22) ראה ברכות יג' ב. (24) ראה ברכות יג' ב.
 (25) שבת י' א. (2) לך לך יב' א.

קצו אני לודרי

ואחרי העבודה דהוד להוי עולה הוא בעילוי אחר עילוי עד שבא להעבודה דפסוד"ז שהיא העבודה דהשגה. אמנם, כיון שעבודה התפלה היא עבודה מלמטל"ע כסדר והדרגה, הרי אי אפשר שמהודאה יבוא מיד להשגה, ולכן גם ההשגה דפסוד"ז אינה אמיתית ענין ההשגה, שהרי ההתחבנות דפסוד"ז הוא בענין התהוות יש מאין, וענין ההתהוות יש מאין לא בא בהשגה כלל, דאף שיש לנו דוגמא על זה, מצמצמה אלנות ורשאים, כלי שום וריעה כלל, הרי זה רק דוגמא נמופת שישנו ענין בריאה יש מאין, אבל אין היא בריאה יש מאין, אין אנו משיגים כלל. ונמצא, שההתחבנות דפסוד"ז אינה ענין ההשגה²⁶ כ"א לעורר התפילות המדות מצד הפלאת הענין, ולכן הנה העבודה דפסוד"ז אינה עבודה המוחזקת, כי אם עבודת המדות כלכל.

ואחרי העבודה דפסוד"ז עולה הוא למעלה יותר, עד שבא להעבודה דברכות ק"ש וק"ש, שזהו אמיתית ענין ההשגה. אמנם להיות שהעבודה דתפלה היא עבודה מלמטל"ע כסדר והדרגה, לכן בהכרח שתהי' תכנה להעבודה דברכות ק"ש ע"י העבודה דפסוד"ז, והיינו שהעבודה דפסוד"ז היא ההכנה בנפשו להסיר את כל המונעים ומעכבים שהיינו להכריח דברכות ק"ש, שזהו"ע פסקי דמורה, מלשון לומר עריצים²⁷, דנה"א, דענין הקוצים הרי כשמו כן הוא שהם דכרים שאין בו ממש, וענינו בעבודה הוא דכרים כטלים וליצנות, שאינם דבר תאוה, אלא דכרים שאין בהם ממש, וא"כ, יכרלים לחשוב שכיון שאין בזה ממש, אין זה פועל שאומה, אבל האמת הוא שענין זה פועל הגשמה בנפשו (האלקית), והיינו שמתגשם (ער ווערט פארגועבט) באופן שאין לו עריכות (ער האַט ניט קיין געשמאַק) בענינים רוחניים ועד שאין לו שום שייכות לרוחניות, ומכ"ש שזה פועל בנפשו הבהמית שנשאר בגשמיות ואינו יכול להזדכך (ווערן איידעלער). ונוסף לזה, הנה ע"י הדכ"ט הרי הוא בא למחשבות זרות שהם מכלכלים מההשגה דנה"א ואפילו מההשגה דנה"ב וכמו"כ מבו"ג²⁸ בענין הראי במקום בלתי רצוי (ועד"ז כשמיעה), שיכולים לחשוב שאין בכך מאומה, אבל האמת הוא, שעל זה כתיב²⁹, ולא חתורו אחרי לכבסם ואחרי עיניכם, דהגם שענין זה עצמו אינו עבירה, מ"מ, עינא ולבא הם תרין סרטורי דעבירה³⁰, הנה

(17) ע"פ ישעי' כה' ה'. (19) שלח טו' לט. וראה תניא ר"פ כו.
 (18) ראה קונטרס העבודה פ"ב. (20) תחומא ס"פ שלח. ובכ"מ. וראה סד"ט תש"א ע' 157 וש"נ.

למעלה ומאחר שהוא בדרך העלאה, היינו עבודת הנוברא ככה עצמו, הרי מוכן שגם בעליות היותו נעלות, אין זה אמתות הענין דכיסול. במציאות, אלא הוא רק כיסול היש כלבד.

(ד) **אמנם** עדיין צריך להבין, דכיון שעבודת התפלה היא כהשגה, והרי ענין ההשגה הוא שכא בהשיבות, וההשגה פועלת שבעית הרצון כהאדם המשיג, איך הרי זה היפך משונה^ל, שעבודת התפלה ענינה העלאה מלמטה למעלה. אך הענין הוא, שההשגה שבתפלה, עיקרה לא במשיל ההשגה עצמה, כי אם ביסביל לעבור התלהבות והתפעלות כהאדם המשיג, ולכן אינו מספיק ענין ההשגה כלבד, אלא העיקר הוא שירגיש את האלקות שבהשגה, בכדי לעורר התפעלות, והיינו לפי שכל עיקר ההשגה שבתפלה, הוא לעורר את המדות וענין זה הוא בכל המדריגות שבתפלה. וכמו בהשגה שבהודאה, הן ההשגה שבהודאה (דמודת אני, שגם בזה יש קצת השגה, שהרי אומר שהחזרת כי נשמתי כו'), והן ההשגה שהודאה. וגם ההשגה (שבפסוד^ל) שהיא השגה נעלית יותר, הנה גם היא אינה אמיתית ענין ההשגה, וכנ"ל, שענין החזרות הבריות יש מאין אינו בא בהשגה כלל, וכל ענין ההשגה הוא רק לעורר את התפעלות המדות, שזוהו שענין פסוד^ל הוא תפקיד מבהיק^ל, כיון שאין זה ענין ההשגה, כי אם לעורר את המדות כלבד, ובמשום זה לא מספיק ענין התכמה וכניה כלבד, לפי שמצד החו"ב לא יוליד כפשו התפעלות אמיתית, לפי שהענין ע"ש הוא רחוק ממנו, שהרי אפשר שישג היטב עשירות מופלגה של עשיר ע"ש ופולג, ומ"מ לא אחרורד כפשו תשוקה לזה, לפי שהענין רחוק ממנו, וע"ד מ"ש בספרים^ל שאיש כפרי לא תהי' לו תשוקה לבח מלך גם כאשר ידע מעלותו כו', לפי שהוא רחוק ממנה לגמרי וכמו"כ הוא כעבודה, שמצד החו"ב לבד, לא תהי' ההתפעלות, אלא העיקר הוא ענין הדעת ודוקא, שקישר דעתו ויתקע מחשבתו כו', כמבואר בארוכה בתניא^ל, והיינו, שרדעת מקרב אותו להענין ואת הענין אליו, ולכן דוקא ע"ש הדעת תהי' ההתפעלות כו'. ויתירה מזה, שגם ההשגה רכרכות ק"ש, הנה עם היותה השגה אמיתית, שהרי אין זה חקיקה מכתוקן, אלא חקיקה מכפני^ל, מ"מ,

- (26) ראה לקו"ת בחוקותי מז, ד. המשך
- תצ"ב ח"ב שם, ח"ג ע' אשיג.
- (27) ראב"ע יתרו כ' יד.
- (28) פ"ג ריש פמ"ב.
- (29) ראה המשך תצ"ב ח"א ע' קעג, ח"ב ע' תתו ואלך. וראה גם ד"ה ואלה שמות תש"ז פ"ה (תו"מ סה"מ תש"ח ע' צ"ג ואלך).

הרי תכלית ההשגה הוא שידה' ואהבת גו'^ל, והיינו שתכלית הידיעה היא שיומשך בהגשג הלב, וכמ"ש ישי"ו וידיעת היום והשבות אל לבבך, שלזה לא מספיקה ההשגה דחצוניות המוחין, אלא צ"ל ההשגה דפנימיות המוחין דדקא, לפי שמצד פנימיות המוחין יומשך האור בלב כמו שהוא כמות^ל. והיינו, שעיקר ההתבוננות, הוא כדי שידה' ואהבת חרושג גם רצון^ל, שה"ע של עלי' מלמטה למעלה, ועוד זאת, שהאהבה חרושג גם רצון^ל, שה"ע בכל לבבך, ואר"ל^ל בשלי יצריך, וע"י בידור נפשו הבהמית נעשה יתרון האור מתוך החושך^ל, שהאהבה דנה"א היא בחילא יתרון^ל, והיינו, לפי שבנה"א עצמו לא יש רצון כזה כמו בנה"ב, וע"י בידור נה"ב נעשה גם בנה"א רצון כזה, והו"ע האהבה דבכל מאור^ל, שהיא אברך עלי', והוא ע"ד מעלת הבע"ת על הצ"ג, (והרי תשובה הו"ע העלאה), וכמו"כ הוא גם בשמו"ע, שהוא בדרך העלאה, זעם היות שיי"ב ברכות אמצעיות דשמו"ע, ענינם הוא המשכה למלאות צרכי' מ"מ, העבודה כזה, היינו כיצד בא (ווי אזורי קומט ער צו) לכקצת צרכי', הרי זה מצד ההשתדלות וכל הענינים שקודמים לזה, שהם בדרך עלי', לפי שכל עיקר ענין התפלה הוא בדרך העלאה מלמטה למעלה.

ה) אמנם

ענין התורה הוא, בדרך המשכה מלמעלה למטה, דהנה, כללות הענין (דחתינת) התורה ה"י בדרך מלמעלה למטה, שהרי ישראל היו אז משוקעים כמ"ט שערי טומאה^ל, וגם לאחרי שיצאו ממצרים כאופן דכי ברח העם^ל, מ"מ, הרי אין זה בערך כלל שבמשך נ"א יום ייהיו ראויים לקבל התורה מצד עצמם, ומתן תורה ה"י בדרך מלמעלה למטה. וזהו מצד [חתינת התורה]. וכמו"כ הוא מצד התורה עצמה, הרי התורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, שהוא וחכמתו אחד^ל, ואין זה דומה לחכמה דאצילות, דבחכמה דאצילות האור הוא כפשיטות והציוור הוא מצד הכללי^ל, אמנם בתורה הרי המדידה היא מצד התורה גופא, והיא מדידה עצמית^ל, היינו שמצד העצמות גופא הא"ע ער זיך ארינגעשטעלט

- (30) ואחתון ג' ה.
- (31) שם ד' לט.
- (32) ראה גם קונטרס העבודה ע' 6 ואלך.
- סה"מ עת"ר ע' יג ואלך. סה"מ היש"ת ע' 22
- ואילך. לק"ש חל"ט ע' 28. וש"ג. וראה
- גם ד"ה ואלה שמות הנ"ל.
- (33) ראה לקו"ת בחתלתון כט, ד. ואחתון
- סה"מ חס"ח ע' דד ואלך. ובכ"מ.
- ב' ג. ט. ב. ובכ"מ.
- (34) ברכות נד, א.
- (35) ע"פ קהלת ב, ג.
- (36) ראה חז"א קבט, ב.
- (37) ראה חזר חדש י"פ יתרו, ועזר.
- (38) בשלה יד, ה. וראה תניא פל"א.
- (39) ראה תניא פ"ד, פ"ה. ועזר.
- (40) ראה סה"מ"צ להצ"ע מת, א ואלך.
- (41) סה"מ חס"ח ע' דד ואלך. ובכ"מ.
- (ראה המשך חרס"ע ע' ג ואלך).

ש"פ ראה, מבה"ח אלול, ה'תשט"ו

אני לדודי ודודי לי הוא בקו העל"י. אמנם מצד העבודה דאלול בקו העל"י, שהו"ע עבודה התפלה, ובפרט עבודה החשובה, הנה ע"י נעשה עלי גם בהתורה, שזוה"ע הרועה בשושנים ששונים בתורה, והיינו שע"י העבודה באופן של עלי מלמטה למעלה, מתכריס תורה שלמלה בתקב"ה⁴⁸ שזוה"ע תוספת אור בתורה, למעלה יותר מכמו שהתורה היא מצד בריאתה ומצד נתינתה, כי ע"י התשובה נעשה עלי גם בהתורה, וזה ענין מ"ש אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים.

ראו דמאן ראה את האל ואלו

בהתחמה רתורה, ולכן התורה היא למטה כמו שהיא למעלה, והיינו דגם בהיותה למטה היא למעלה מההשתלשלות. וזהו הטעם שדברי תורה אין מקבילים טומאה⁴⁹, דכיון שגם בהיות התורה למטה, הרי היא למעלה מההשתלשלות, הנה כל ענין של השתלשלות, אינו יכול לפעול בה מאומה. והיינו לפי שהתורה היא המשכת העצמות, שזוה שמצינו בלימוד התורה, הן בהשגת התורה והן כאשר לומד ואינו משיג שהו"ע לימוד של מקרא, שכל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו⁴⁹, שהוא כאדם הקורא לחברו וכך קטן הקורא לאביו⁴⁹, והיינו שכלימוד התורה נעשה המשכת העצמות, כדרך המשכה מלמעלה למטה.

ו) וזוה גם ההפרש בין ניסן ואלול, וניסן הוא הכנה למתן תורה, וזהו, ומתן תורה הוא המשכה מלמעלה למטה, וזהו שבניסן כתיב דודי לי ואני לו. אמנם אלול הוא הכנה לחשרי, וסדר העבודה דאלול הוא כדרך מלמטה למעלה, ויש בזה סדר והדרגה, וכשם שנת"ל בעבודה התפלה, שהיא באופן של עלי בסדר והדרגה, כמ"כ הוא גם בהעלי דאלול, שלאחרי העבודה בתחלת חודש אלול, באים בסוף חודש אלול לימי הסליחות, ואח"כ באים לר"ה עשירית וי"ב, עד לנעילה דר"כ שהיא תכלית העלי, וכיון שאלול הוא כדרך עלי מלמלמע"ע, הנה על זה כתיב אני לדודי ודודי לי.

ועפ"י יובן ענין דודי לי ואני לו, וענין אני לדודי ודודי לי, וכשנראה מסיים הרועה בשושנים⁴⁵, דודי לי ואני לו הוא הסדר דמלמעל"ט, שקאי על הזמן דניסן, שהוא הכנה למ"ת, ועד"נ והרועה בשושנים) ששונים בתורה⁴⁶, שהו"ע המשכת התורה מצד עצמה, שהיא בבחי' המשכה מלמעלה למטה. ומ"ש אני לדודי ודודי לי קאי על הזמן דאלול, שהוא כדרך העבודה מלמטה למעלה, וחתלה הוא אני לדודי, שהו"ע העבודה דאלול, ועבודה זו היא הכנה לענין ודודי לי שבחשתי, ומסיים הרועה בשושנים, וששונה קאי על ספירת המלכות⁴⁷, שנעשה בה העלי על בתי הכתר, וענין זה הוא בעיקר ברי"ה, שאז נעשה ענין ההכתרה וכנין המלכות. ונמצא שהפירוש דהרועה בשושנים שנאמר גבי

ואלף פס' ויגמאל (??)

48 ראה דמאן ראה את האל ואלו (ספ"ד) סקצ"ו ונאור הבהיר. לקי"ת שלח מז, ג. נא, א.

42) ברכות כב, א. 43) תדא"ר פי"ת. 44) ראה תרי"א ספ"ל"י. 45) ראה המשך תע"כ שם ע' תרכ"ו. לשם. 46) ראה שבת ל' ב. וראה לקי"ת פ' ראה ל"ב, ד' ל"ג, ד'. 47) ראה דמאן ראה את האל ואלו. וכיארתי הוזהר לשם.